

BEGROTING 2020

Beleid en financiën van Regio
Rivierenland voor het jaar 2020

Versie voor het Algemeen Bestuur van 19 juni 2019

Wat vindt u in de begroting 2020:

De opbouw van de begroting 4

De begroting 2020 samenvatting & ontwikkelingen 7

Een overzicht van de belangrijkste beleidsinhoudelijke en financiële onderwerpen in deze begroting, met een verwijzing naar de locatie waar u meer informatie kunt vinden.

Besluitvorming over de begroting 2020 10

Het besluitvormingsproces omtrent deze begroting in beeld.

Beleidsbegroting: het programmaplan

Per programma brengen we in beeld wat de regio ermee wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke kosten dit met zich meebrengt.

Programma 1 - Regionale samenwerking 11

Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening 17

Programma 3 - Algemene baten en lasten 22

Programma's

Beleidsbegroting: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de begroting over de thema's die voor onze regio relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 26

Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen 30

Paragraaf 3 - Bedrijfsvoering 31

Paragraaf 4 - Financiering 34

Paragraaf 5 - Verbonden partijen 38

Paragrafen

Financiële begroting

De financiële begroting geeft een totaaloverzicht van onze baten en lasten, zowel voor dit begrotingsjaar als de jaren daarna. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 39

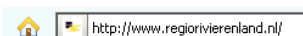
2. Uiteenzetting financiële positie 48

3. Meerjarenraming 2020-2023 52

Bijlagen

1. Overzicht van de gemeentelijke bijdrage 2020 54

Meer informatie kunt u vinden op onze website:

Financiën

De opbouw van de begroting

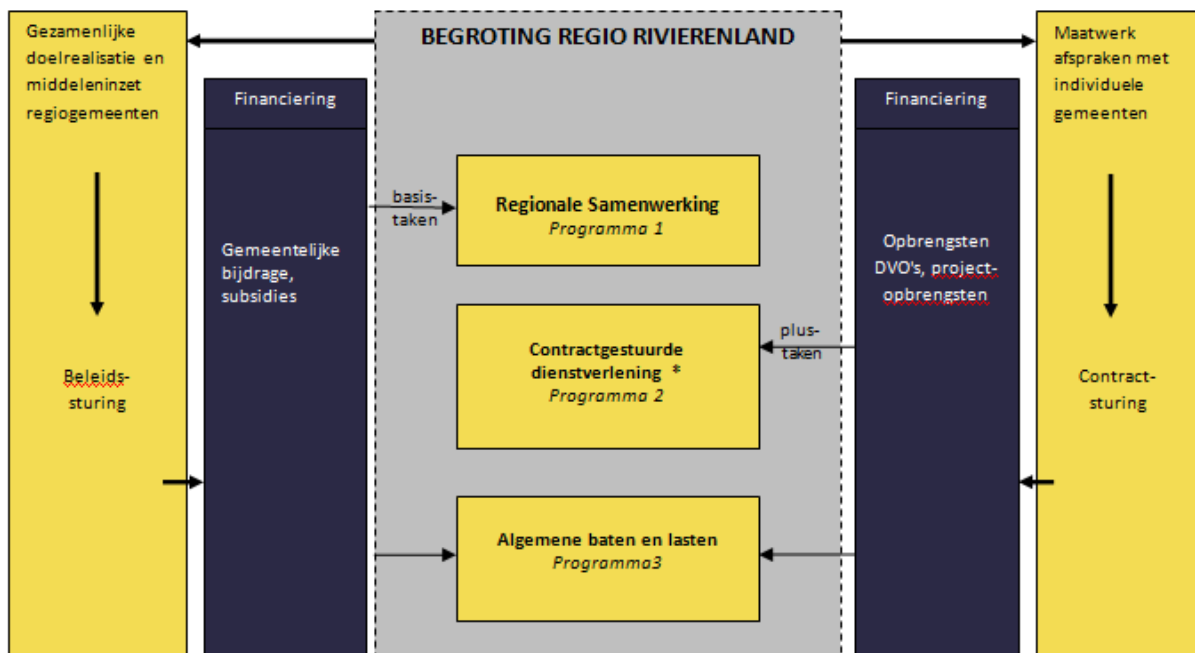
Opzet en inrichting van de begroting

Op verzoek van gemeenten wordt de begroting van Regio Rivierenland zo compact mogelijk gehouden met de focus op financiële verantwoording van de activiteiten die door de Regio worden uitgevoerd voor de aangesloten gemeenten. De programmabegroting geeft een totaalbeeld van de activiteiten van de Regio, de belangrijkste ontwikkelingen, de middelen die met de uitvoering zijn gemoeid en de financiële positie. Bestuurders krijgen met de informatie zoals opgenomen in deze programmabegroting voldoende mogelijkheden voor sturing en controle, zeker nu in programma 3 Algemene Baten en Lasten een goed inzicht wordt gegeven in de algemene dekkingsmiddelen en de overheadkosten.

De programmabegroting 2020 bestaat uit drie programma's. Programma 1 Regionale samenwerking en Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening en programma 3 Algemene baten en lasten.

Door de nadruk die ligt op de financiële verantwoording wordt voor de inhoud - waar dat van toepassing is - verwezen naar de programma's en opgestelde plannen van de (dienst)onderdelen van de Regio. Zo worden dubbelingen voorkomen. In de programma's, jaarplannen en bedrijfsplannen is uitgebreide (inhoudelijke) informatie beschikbaar. De gemeenten verantwoorden de beleidsdoelen en de daarmee gemoeide (al dan niet externe) middelen in hun eigen planning & controlcyclus.

Het bovenstaande is in onderstaand schema samengevat, waarbij tevens de financieringsbronnen zijn aangegeven:

Toelichting bij het schema:

De taken op het gebied van begeleiding, monitoring en terugplaatsing van voortijdig schoolverlaters door het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) maken onderdeel uit van de taken die in de begroting bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening zijn opgenomen. Aangezien de taken van het RMC volledig gefinancierd worden door bijdragen van het Rijk is het RMC niet afzonderlijk in het schema opgenomen. De regiogemeenten betalen niets aan de uitvoeringskosten van het RMC.

Basistaken en plustaken

In deze begroting worden de baten en lasten op een heldere manier gepresenteerd bij de verschillende (dienst)onderdelen van de Regio. Daarbij worden basistaken en plustaken onderscheiden. Basistaken worden voor alle lidgemeenten collectief uitgevoerd vanuit de solidariteitsgedachte. Financiering vindt plaats door gemeentelijke bijdrage, Rijks- en provinciale uitkeringen en subsidies.

Plustaken worden door Contractgestuurde dienstverlening vraaggestuurd uitgevoerd naar behoefte van (één of meerdere) individuele gemeenten. Hiervoor worden dienstverleningsovereenkomsten per taak afgesloten met (één of meerdere) lidgemeenten afzonderlijk. De gemeenten zijn voor de taken zelfstandig opdrachtgever. Contractgestuurde dienstverlening is opdrachtnemer. Financiering vindt plaats door bijdragen vanuit de individuele gemeenten. Deze geldstromen maken geen deel uit van de gemeentelijke bijdrage.

Gemeenten waarmee dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten ontvangen informatie op maat over de voortgang en realisatie van de afspraken. Dit valt buiten het kader van deze begroting. De resultaten uit de individuele dienstverlening voor de Regio worden wel verantwoord in deze begroting. Dienstverleningsovereenkomsten kunnen ook met niet-lidgemeenten en overige organisaties worden afgesloten. Waar dit aan de orde is, wordt dit toegelicht in de bedrijfsplannen.

Inrichting van de programma's van de begroting

In de programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke ondersteuning en procesfacilitering vanuit de Regio (Programma 1 Regionale Samenwerking) en het uitvoerende (dienst)onderdeel van de Regio (Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening). Dit sluit aan bij de inrichting van de organisatie van de Regio.

In programma 1 worden de kosten van de regionale samenwerking verwoord. In programma 2 zijn de kosten van de contractactiviteiten in beeld gebracht. In deze twee verschillende programma's komt ook het onderscheid in basistaken en plustaken tot uitdrukking.

In programma 3 Algemene baten en lasten zijn de overheadkosten verantwoord, die conform BBV-voorschrift niet aan de programma's worden toegerekend. Daarnaast zijn in programma 3 de centrale budgetten opgenomen voor onvoorzien uitgaven en vennootschapsbelasting (voor zover van toepassing) alsmede het onderdeel Treasury.

Opzet en inrichting van programma 1 Regionale samenwerking

De bestuurlijke samenwerking binnen Regio Rivierenland wordt georganiseerd via drie Speerpuntberaden, te weten:

- het Speerpuntberaad Agribusiness
- het Speerpuntberaad Economie & Logistiek
- het Speerpuntberaad Recreatie & Toerisme

De Speerpuntberaden zijn ingericht als adviescommissies voor het bestuur van Regio Rivierenland.

De Speerpuntberaden richten zich op de procesmatige aansturing van onze drie regionale speerpunten. Dit doen zij aan de hand van een meerjarenprogramma (Regionale Ambitiedocument + Uitvoeringsprogramma). Het Regionale Ambitiedocument omschrijft welke ambities we op de speerpunten willen realiseren. Alle gemeenteraden hebben in 2016 ingestemd met het Regionale Ambitiedocument met een uitvoeringsperiode van 4 jaar. Het is aan het Speerpuntberaad om de uitvoering te volgen en te monitoren. Een essentiële taak van elk Speerpuntberaad is het maken van afspraken over hoe het betreffende speerpunt wordt uitgedragen naar andere overheden en maatschappelijke partners. Aspecten als lobby en branding en regiomarketing, integraliteit in visies en aanpak, stimuleren van de (boven)regionale samenwerking en subsidieverwerving zullen dan ook vaak aan bod komen. Hierbij wordt uitdrukkelijk de verbinding met het bedrijfsleven, maatschappelijke partijen, onderwijs- en onderzoeksinstituten en ondernemende burgers gezocht.

Het speerpuntberaad is ingesteld als adviescommissie en neemt geen besluiten over beleidsinhoudelijke keuzes en de financiële gevolgen. Hierover wordt besloten in de colleges en/of gemeenteraden. Binnen elk Speerpuntberaad worden de besluiten genomen door de afgevaardigde collegeleden op basis van hun collegemandaat. De ingestelde (bestuurlijke) project- en stuurgroepen, die onder regie van een Speerpuntberaad vallen, gaan over de nadere uitwerking, verkenning en verdieping van beleidsinhoudelijke thema's die gekoppeld zijn aan het betreffende speerpunt.

Projecten

Naast de speerpunten zijn er onderwerpen die in regionaal verband worden opgepakt omdat gemeenten daarop willen samenwerken. Niet alle gemeenten hoeven hieraan mee te doen. Een project komt tot stand op basis van een idee ergens tussen gemeente en de regio. Als eerste stap wordt een initiatiefvoorstel opgesteld. In dit voorstel worden o.a. de doelstellingen, te bereiken (maatschappelijke) effecten en de reikwijdte van het project bepaald. Daarnaast worden de volgende vragen beantwoord: hoe haken andere gemeenten aan, wie doen en betalen mee, wie leveren inzet, wat is de ondersteunende rol van het Regiokantoor etcetera. Het initiatiefvoorstel waar regionaal mee aan de slag wordt gegaan gaat naar de raden. De essentie is dat het project op regionaal niveau betekenis heeft.

De belangrijkste ontwikkelingen

Wat zien we gebeuren?

1. De organisatie is flexibel en slagvaardig ingericht en de werkwijzen sluiten aan bij de opzet van de regionale samenwerking.
2. We werken vraag- en projectgericht.
3. De werkelijke salariskostenstijging in 2019 valt hoger uit dan de raming waarmee in de begroting 2019 is gerekend. Dit werkt door naar de begroting 2020.
4. De bestuurlijke besluitvorming rondom de herhuisvesting is afgerond en in 2019 gaan we aan de slag met de verbouwing en verduurzaming van ons bedrijfspand.
5. De ICT-ontvlechting van Avri is gerealiseerd, waardoor wij aan de slag gaan met de modernisering van onze ICT-infrastructuur en vervanging van de kantoor-automatisering.

Wat betekent dit voor de begroting 2020?

- De kosten van de taken die we voor gemeenten uitvoeren worden zuiver toegerekend aan de programma's en producten (taakvelden). Het inzicht in de kostenstructuur is op orde en dat geldt ook voor de overheadkosten die in de begroting separaat binnen programma 3 worden verantwoord.
- De salariskostenstijging t.o.v. de begroting 2019 valt iets hoger uit dan het geraamde percentage, dat in de Kaderbrief is genoemd.
- Een aantal ontwikkelingen heeft een kostenstijgend effect op de begroting. De stijging van de gemeentelijke bijdrage en de verhoging van de uurtarieven bij contractgestuurde dienstverlening blijven binnen de grenzen (financiële kaders uit de Kaderbrief Programmabegroting 2020).

1. Regionale samenwerking

Te bereiken effect(en)

Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners met het doel de onderlinge relaties te versterken, de samenwerking te ondersteunen en regionale ambities en lokale opgaven te realiseren.

Anders in 2020

Intensivering van de samenwerking, ook met andere partners buiten het rivierengebied. Het Ambitiedocument wordt in 2019 geëvalueerd. Voor de periode 2020-2024 wordt een nieuw Ambitiedocument 2.0 opgesteld. Ook vindt in 2019 een tussenevaluatie plaats van het Regionaal Investeringsfonds (RIF). Voor Lobby & Branding is steeds meer aandacht en daarmee versterken we de merknaam FruitDelta Rivierenland. Nieuw in de begroting 2020 is de projectbijdrage voor het Mobiliteitsfonds, waarmee alle gemeenteraden hebben ingestemd.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Intensivering van de samenwerking tussen de gemeenten en de andere partners.
2. Profileren van de Regio en versterking van de merknaam FruitDelta Rivierenland.
3. Stimuleren van projectinitiatieven die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit het Ambitiedocument.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2020

- In 2019 vinden evaluaties plaats van het Ambitiedocument en van het Regionaal Investeringsfonds (RIF). De uitkomsten kunnen effect hebben op de uitvoering en de budgetten in de begroting.
- De projectbijdrage voor RIF-subsidies van € 3 per inwoner is in de programmabegroting 2020 verwerkt.
- In de begroting 2020 is een projectbijdrage van € 1 per inwoner voor het Mobiliteitsfonds opgenomen.

Meer informatie over programma 1 op pagina 11

2. Contractgestuurde dienstverlening

Te bereiken effect(en)

Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-/prestatieverhouding.

Anders in 2020

- Uitvoering van extra taken in aanvulling op de DVO Wmo/Jeugd voor Verantwoordingsproces en Transformatieplan.
- De coördinatie en uitvoering van leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel (Basismobiliteit/Versis). Dit doen we al vanaf begin schooljaar 2018/2019, maar de baten en lasten van deze activiteit zijn niet opgenomen in de programmabegroting 2019, omdat die al in maart 2018 is opgesteld.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Nauwere samenwerking met andere organisaties en gemeenschappelijke regelingen bijvoorbeeld voor de activiteiten in het sociale en in het fysieke domein.
2. Een verder professionalisering van de taakuitoefening voor gemeenten en andere (markt-)partijen.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2020

- Een toename van de begrote baten en lasten voor de contractactiviteiten.

Meer informatie over programma 2 op pagina 17

3 Algemene baten en lasten

Algemene toelichting bij het programma

In dit programma zijn de overheadkosten opgenomen, die (conform BBV-voorschrift) niet meer aan de programma's toegerekend worden. Ook de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven, de heffing van vennootschapsbelasting en het resultaat uit Treasury zijn in dit programma verantwoord.

Anders in 2020

- De herhuisvestingsoperatie (pandenruil met de ODR) en de ICT-ontvlechting van Avri hebben een toename van de begrote overheadlasten voor huisvesting en ICT tot gevolg. De kostenstijging wordt volledig gefinancierd door de inzet van reserves.
- Omdat we eind 2018 een nieuwe BNG-lening hebben aangetrokken met een lage rente, is het renteomslagpercentage in de begroting 2020 verlaagd naar 2%.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Sturen op een efficiënte bedrijfsvoering met een zo laag mogelijke overhead.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2020

- Een lager resultaat uit treasury in de begroting 2020.
- Een toename van de begrote overheadlasten in de begroting. Daarmee verband houdend een hogere inzet van de reserves.
- Structureel is de (meerjaren)begroting sluitend zonder (extra) inzet van de reserves.

Meer informatie over programma 3 op pagina 22

Ontwikkeling lasten en gemeentelijke bijdrage in 2020

- Het bedrag van de lasten in de begroting 2020 is ruim € 2,5 mln hoger dan in de begroting 2019. Deze toename wordt voor een groot deel veroorzaakt door de in de begroting 2020 verwerkte projectbijdragen voor RIF-subsidies en het Mobiliteitsfonds van respectievelijk € 3 en € 1 per inwoner (in totaal € 976.000). De bij programma 2 begrote lasten voor Basismobiliteit/Versis zijn in totaal € 924.000 hoger dan in de begroting 2019, ondermeer als gevolg van de geraamde lasten van leerlingvervoer voor de gemeente Tiel. Daarnaast zijn bij programma 2 de lasten voor RMC-projecten gestegen in de begroting 2020 als gevolg van een additionele rijksbijdrage voor Actietafel Transformatiefonds van € 195.000. Ook door een stijging van de salariskosten (raming CAO-stijging salarissen, verhoging van de pensioenpremies + een stijging van overige sociale lasten) zijn de begrote lasten toegenomen.
- Het voordeel uit treasury is ten opzichte van de begroting 2019 gedaald. Het begrote treasuryresultaat daalt de laatste jaren als gevolg van de afbouw van de reserves, waardoor goedkope interne financiering wordt omgezet en vervangen door (duurdere) externe financiering. De belangrijkste oorzaak van de daling van het treasuryresultaat in de begroting 2020 is de neerwaartse aanpassing van het percentage van de omslagrente. Omdat we een deel van de investeringen financieren met eigen financieringsmiddelen (reserves) geven we via de begroting nog steeds een voordelig saldo uit treasury terug aan de gemeenten (in de begroting 2020 een bedrag van € 24.800).
- In de begroting 2020 is het budget voor onvoorziene uitgaven gelijk gehouden aan het budget dat in de begroting 2019 is opgenomen (€ 10.000).
- In totaal stijgt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2019 met € 96.000 (4,9%). Deze stijging is als volgt opgebouwd:
 - * een lager voordelig resultaat uit treasury € 19.000.
 - * hogere uitvoeringskosten € 77.000.
- Het saldo van de uitvoeringskosten is t.o.v. 2019 gestegen door een aantal ontwikkelingen:
 - invulling receptiefunctie, omdat die tot medio 2018 door GGD Gelderland-Zuid werd gedaan en nu door de Regio zelf uitgevoerd wordt;
 - uitbreiding personele formatie i.v.m. de wettelijk verplicht gestelde invulling van de functie van functionaris gegevensbescherming (FG);
 - hogere ICT-budgetten conform het ICT-plan voor de realisatie van de (noodzakelijke) modernisering van de ICT-infrastructuur en vervanging van de kantoorautomatisering;
 - een stijging van de salariskosten, inclusief het effect van de gestegen pensioenpremies en hogere overige sociale lasten.

Het kostenverhogend effect van de nieuwe kosten in de begroting 2020 is binnen de begroting opgelost, waardoor ze geen effect hebben op de gemeentelijke bijdrage.

- De begroting is opgesteld inclusief een geprognosticeerde inzet van de bestemmingsreserves van in totaal € 299.000. Programma 1 Regionale samenwerking is (structureel) sluitend zonder begrote inzet van reserves. Bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening bedraagt de begrote inzet van de reserves € 87.000, met name bedoeld voor de financiering van een aantal projecten voor voortijdige schoolverlaters (RMC). Financiering door inzet van de RMC-reserve is mogelijk, omdat overschotten uit het verleden in de RMC-reserve zijn gestort. De begrote inzet van reserves bij programma 3 'Algemene baten en lasten' komt uit op € 212.000 en heeft te maken met de dekking van extra huisvestingskosten (als gevolg van de herhuisvesting) en de financiering van de lasten van het ICT-plan (modernisering ICT-infrastructuur + vervanging kantoorautomatisering). De inzet van de reserves eindigt op het moment, dat de investeringen volledig zijn afgeschreven. De meerjarenbegroting is zonder inzet van reserves structureel sluitend.

Programma 1 – Regionale samenwerking

Het programma in beeld

Te bereiken effect Het ondersteunen van de samenwerking tussen de gemeenten en met de provincie, andere overheden en maatschappelijk partners.
Deeleffect Het versterken van de relaties met gemeentebesturen en met andere regio's in Gelderland. Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners.
Effectdoelstelling De bestuurs- en adviesorganen zijn tevreden over de geboden ondersteuning.
Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
Reguliere activiteiten: Bestuurders en gemeentelijke vertegenwoordigers ondersteunen bij: <ol style="list-style-type: none">1. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.2. Informatie-uitwisseling en kennisdeling, onder andere op de regiomiddagen.3. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.
Deeleffect Gemeenten en samenwerkende partners ondersteunen met projecten (faciliteren en procesregie) om lokale opgaven te realiseren + gemeenten versterken in hun regierol op de Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme voor de realisatie van regionale opgaven en doelstellingen uit het Ambitiedocument.
Effectdoelstelling Gemeenten en bestuurders faciliteren in hun gezamenlijke beleidsmatige activiteiten op de drie Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme.
Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
Reguliere activiteiten: <ol style="list-style-type: none">4. Uitvoering van het nieuwe Regionaal Ambitiedocument, dat betrekking heeft op de periode 2020-2024.5. Genereren van subsidies en geldstromen om nieuwe projecten te realiseren.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

Beleidskaders

We houden rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Regeling Regio Rivierenland	De regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor de inrichting en werking van het samenwerkingsverband.
Ambitiedocument Regio Rivierenland	<p>Beschrijving van de gezamenlijke ambities voor de bestuursperiode voor Agribusiness (nóg meer toonaangevend in Europa), Economie & Logistiek (top 3 van logistieke hotspots van Nederland) en Recreatie & Toerisme (5% jaarlijkse omzetgroei).</p> <p>In 2019 wordt het huidige Ambitiedocument 2016-2020 geëvalueerd. Voor de periode 2020-2024 wordt een nieuw Ambitiedocument 2.0 opgesteld.</p>

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Het programma in beeld* is een aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuursadvies gericht op soepele besluitvorming om programma's en projecten te realiseren. - Frequent overleg met de voorzitters van de Speerpuntberaden. - Organiseren van Speerpuntberaden op Regiomiddagen. - De aard en de frequentie van de overleggen zijn gerelateerd aan de te realiseren opdracht. - Ondersteunen van gemeentelijke initiatieven.
2. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen.	Organiseren van besprekingen over actuele thema's. Creëren van een optimaal samenwerkingsklimaat.
3. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.	Het faciliteren van andere organisaties (onderwijs, ondernemers en overheden) in hun samenwerkingsopgaven.
4. Uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2020-2024.	Door monitoring maken we inzichtelijk wat de effecten zijn van de beleidsvoornemens en de invulling daarvan.
5. Genereren van geldstromen en subsidies om nieuwe projecten te realiseren.	<ul style="list-style-type: none"> - We zetten de middelen die beschikbaar zijn op lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau zo optimaal mogelijk in om de doelen van het Regionaal Ambitiedocument te realiseren. - We genereren subsidies om projecten te financieren. - Verantwoording van ingezette middelen.

Regionaal Ambitiedocument

In 2020 wordt de laatste fase afgewikkeld van het uitvoeringsprogramma van het regionale Ambitiedocument 2016-2020. Er wordt uitvoering gegeven aan acht opgaven om de ambities van de speerpunten Agribusiness (tuinbouw nog meer toonaangevender in Europa), Economie & Logistiek (top 3 logistieke hotspots van Nederland) en Recreatie & Toerisme (5% jaarlijkse omzetgroei) te bereiken. Een van de acht opgaven uit het uitvoeringsprogramma van het regionale Ambitiedocument betreft de afstemming tussen ruimtelijke keuzes en regelgeving tussen de gemeenten onderling in Rivierenland, waarvoor in de periode 2016-2018 een strategische visie is ontwikkeld. De opgestelde Ruimtelijke Strategische Visie (RSV) is een belangrijke bouwsteen voor de gemeentelijke omgevingsvisies en beleidsplannen.

Binnen alle drie de speerpunten ontwikkelt de samenwerking tussen overheid en andere partners zich verder en wordt deze steviger en duurzamer. De laanboomteelt zet stappen naar een Europees nivo, we staan twee jaar op rij (in 2017 en 2018) op plek vier van de logistieke hotspots in Nederland en de uitkomst van de vrijetijdsmonitor laat omzetgroei zien (gemiddeld 4% per jaar tussen 2014 en 2016).

In 2019 start het proces van de evaluatie van het uitvoeringsprogramma 2016-2020. Tevens wordt in het voorjaar van 2019 de opgestelde Ruimtelijke Strategische Visie door de gemeenteraden vastgesteld. Daarna vindt bekrachtiging en formalisering plaats door het Algemeen Bestuur. In opdracht van het Algemeen Bestuur kan in 2019 ook gestart worden met de processen om te komen tot een Ambitiedocument 2.0 voor de periode 2020-2024 en de opstelling van een Strategische Fruitdelta Agenda voor dezelfde periode. Deze processen lopen door naar 2020.

Lobby & Branding

Op 3 oktober 2018 is de Strategische Nota Lobby & Branding FruitDelta Rivierenland aangenomen door het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland. In deze nota beschrijven we een gezamenlijke strategie waarmee we FruitDelta Rivierenland op de kaart zetten. Een goed uitgekende strategie, waarmee we een positieve invloed willen uitoefenen in Arnhem, Den Haag én Brussel, en waar we laten zien waar een kleine regio groot in kan zijn.

Deze strategie is de basis van een langer lopend lobby & brandingtraject dat loopt tot 2022. Via jaarplannen tot en met 2022 geven we de strategie handen en voeten. Deze jaarplannen zijn een direct voortvloeiend uit de vastgestelde strategische nota. In 2019 breiden we onze brandingactiviteiten uit en zetten we de eerste stappen naar een structurele lobby. Er is een sponsorcontract afgesloten met het fruitcorso voor de duur van drie jaar (2019-2021). Daarnaast is er een eenjarig sponsorcontract afgesloten voor 2019 met de Rode Kruis Bloesemtocht. Indien dit bevalt is het de intentie om deze ook voor 2020 af te sluiten. De organisatie van de Kersenparty ligt vanaf 2019 bij Regio Rivierenland, in samenwerking met de gastgemeente.

In 2020 worden de bestaande lobby- & brandingactiviteiten verder uitgebreid. Daarnaast wordt er onderzocht of het wenselijk en financieel haalbaar is om een bredere bekendheidscampagne te starten middels promotionele middelen zoals films en advertenties.

Regionaal Investeringsfonds

Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is het instrument dat in grote mate bijdraagt aan het waarmaken van onze ambities. Met het RIF investeren wij in projecten van ondernemers en ondernemende inwoners uit onze eigen regio, bij voorkeur het MKB. Deze projecten moeten direct bijdragen aan minimaal één van onze ambities en doelstellingen, zoals vastgelegd in het Regionaal Ambitiedocument.

De focus hierbij is op de 3 economische beleidsspeerpunten: Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme. De initiatiefnemers moeten niet alleen goede projectplannen hebben, maar ook eigen kapitaal. De bijdrage uit het RIF, dat wordt gevuld met een bijdrage van de tien gemeenten van € 3 per inwoner, is een steuntje in de rug.

Het merendeel van de regiogemeenten heeft de bijdrage voor RIF-subsidies in de eigen begroting opgenomen. Na positieve besluitvorming door alle gemeenteraden wordt de vastgestelde bijdrage definitief geformaliseerd. Voor de begeleiding, coördinatie, communicatie van het Regionaal Investeringsfonds is een uitvoeringsbudget noodzakelijk. Deze kosten zijn in de begroting 2020 meegenomen.

Mobiliteit

Onze regio heeft veel kwaliteiten. De centrale ligging in Nederland en de aanwezigheid van wegen, waterwegen en spoorlijnen bieden kansen voor economische ontwikkeling. Regio Rivierenland, gelegen in de provincie Gelderland, is de thuishaven van de Logistieke Hotspot Rivierenland aan de vervoersas A15. De A2 is de kennis-as, waarlangs belangrijke (inter) nationale toplocaties en functies liggen. De regionale bereikbaarheid is daarom een must voor het goed functioneren van de regio. Het is voordelig voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Een goede bereikbaarheid stopt niet bij gemeente- of regiogrenzen. Problemen op de A2 en de A15 hebben bijvoorbeeld effect op het onderliggend wegennet van alle regionale gemeenten. Het is een netwerk dat goed moet functioneren, zodat inwoners, werknemers en recreanten zich snel, comfortabel en veilig kunnen verplaatsen in, van en naar de regio. Daarom pakken we de bereikbaarheidsvraagstukken op als één regio en met onze partners, zoals het bedrijfsleven, de provincie, het Rijk en de omliggende regio's. Daarbij richten wij ons niet alleen op de bereikbaarheid in onze regio, maar vooral ook op de verbinding van onze regio naar de regio's, steden en voorzieningen om ons heen. Om die reden is een goede samenwerking noodzakelijk voor de regionale bereikbaarheid.

Om de bereikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid te borgen, voor nu en in de toekomst, hebben wij een Uitvoeringsplan 2019-2022 opgesteld bestaande uit acht opgaven. We richten ons daarbij niet alleen op een robuust netwerk, ook duurzame en slimme oplossingen worden uitgewerkt. Met een robuust verkeersnetwerk zorgen wij er voor dat zowel het verkeer van buiten als van binnen de regio goed en veilig kan doorstromen, zowel op de weg als via het spoor. Duurzame oplossingen richten zich op schone alternatieven voor alle modaliteiten, waarin de fiets en het openbaar vervoer een belangrijke rol spelen. Hierbij is het stimuleren van de reiziger om over te stappen een belangrijke opgave. De ontwikkeling van slimme mobiliteit, gevoed door technische ontwikkelingen, biedt kansen om infrastructuur en transportsystemen beter te benutten.

In het Uitvoeringsplan zijn de acht opgaven uitgewerkt in acties. Dit is waar we als één regio de aankomende periode samen met partners aan gaan werken. Zo werken wij met het Rijk en de Provincie Gelderland samen om de doorstroming op de A2 en A15 op de korte termijn te verbeteren en oplossingen voor de lange termijn te verkennen. Aan de andere kant werken we met omliggende regio's aan het versterken van ons fiets- en wegennetwerk, daar waar de verbindingen regio-overstijgend zijn naar steden en voorzieningen om ons heen. Dit alles kunnen we zelf uitvoeren doordat we gezamenlijk een Mobiliteitsfonds opzetten. Elke gemeente draagt jaarlijks €1,00 per inwoner voor de periode 2019-2022 hieraan bij. Met het Uitvoeringsplan en het Mobiliteitsfonds hebben wij als regio één geluid naar onze partners over het belang van de bereikbaarheid van, naar en in de gemeenten binnen de regio.

Regionale Energiestrategie

Energietransitie heeft prioriteit met het oog op het Klimaatakkoord dat, naar verwachting, medio 2019 zal worden ondertekend door o.a. de VNG. In het Klimaatakkoord worden afspraken gemaakt over hoe Nederland haar klimaatdoelen kan realiseren. Nederland wil in 2050 energieneutraal zijn. Een van deze afspraken is dat er 30 landsdekkende regionale energiestrategieën worden opgesteld, waaronder in Rivierenland. In deze energiestrategieën leggen regio's vast hoeveel duurzame warmte, duurzame elektriciteit en besparing in hun regio kan worden gerealiseerd. Regio's dienen hiervoor in twee rondes een bod in bij het Rijk: een concept-bod binnen 6 maanden na ondertekening van het klimaatakkoord en een definitief bod binnen 12 maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord. De totaalsom van deze regionale energiestrategieën moet landelijk optellen tot de productie van 35TWh duurzame elektriciteit. Zowel het concept-bod als het definitieve bod van Rivierenland worden vastgesteld door de gemeenteraden. Dit proces loopt door naar 2020.

Bij de totstandkoming van de regionale energiestrategie in Rivierenland spelen regionale en lokale stakeholders een belangrijke rol. Om het gesprek met hen te kunnen voeren worden voor en na de zomer regionale en lokale ruimteateliers georganiseerd, gericht op de inpassing van o.a. zon en wind. Er worden ook thema ateliers georganiseerd, bijvoorbeeld rondom duurzame warmte en besparing. De totstandkoming van de energiestrategie wordt gefaciliteerd door Regio Rivierenland, onder aansturing van de Stuurgroep RES Rivierenland. Het RES-team bij Regio Rivierenland bestaat uit 3 personen, waarvan 2 gefinancierd door provincie Gelderland. Aanvullend zal extra capaciteit voor communicatie worden ingezet. Bij ondertekening van het Klimaatakkoord wordt per regio procesfinanciering beschikbaar gesteld door het Rijk. De hoogte van dit budget staat momenteel nog niet vast.

Wonen

We zetten ons gezamenlijk in voor kwalitatief goede en passende woningen voor alle inwoners in Rivierenland. Dit doen we door het woningaanbod te laten aansluiten op de wensen en behoeften van onze inwoners, nu en in de toekomst. Dit betekent dat woningen moeten voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen en betaalbaar zijn. Ook dient er aandacht te zijn voor de diversiteit van woningzoekenden. In het bijzonder arbeidsmigranten, statushouders, uitstromers uit beschermd wonen/ maatschappelijke opvang en woningzoekenden die op korte termijn op zoek zijn naar een woning, ook wel spoedzoekers genoemd.

Gemeenten worden ondersteund in het ontwikkelen van en het sturen op kwaliteit in het woonbeleid en actuele thema's.

Voor een vlotte voortgang van de woningbouwprojecten van de gemeenten is regionale afstemming een voorwaarde. De provincie legt de werkwijze en randvoorwaarden vast in de Omgevingsvisie en vraagt de gemeenten jaarlijks de voortgang van de woningbouw te monitoren en regionaal de woningbouwprogrammering vast te leggen.

Gemeenten bepalen samen de agenda- en actiepunten voor de komende jaren, deze brengen wij samen in de regionale woonagenda. In 2019 herzien we de Woonagenda Regio Rivierenland, die naast een regionaal woningbouwprogramma een thematische samenwerkingsagenda oftewel actieprogramma bevat. Het geactualiseerde regionale woningbehoefte-onderzoek vormt hiervoor de basis. De woningcorporaties worden betrokken bij dit proces.

De wens van gemeenten voor regionale ondersteuning op het gebied van Wonen is voor de komende jaren structureel vastgelegd in de begroting met financiering via de gemeentelijke bijdrage.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De gemeentelijke bijdrage bij programma 1 'Regionale samenwerking' bedraagt € 2.067.000 en bestaat uit de bijdrage voor de volgende producten/activiteiten:
 - * Algemene Bestuursondersteuning € 677.000.
 - * Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten € 1.390.000.
2. In de begroting is geen inzet van reserves geraamd.

Programma 1 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2018	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020
Lasten	2.373	1.128	2.139
Baten	934	0	976
Subtotaal	1.439-	1.128-	1.163-
Gemeentelijke bijdrage	1.947	1.990	2.067
Saldo van baten en lasten	508	862	904
Onttrekking reserve	355	0	0
Storting reserve	0	0	0
Resultaat	863	862	904

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 904.000 (voordeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Algemene bestuursondersteuning
- Speerpunten (speerpuntberaden & beleidsondersteuning) en projecten, waaronder begrepen het Regionaal Investeringsfonds (RIF)

Meer informatie is te vinden op onze website.

Programma 2 – Contractgestuurde dienstverlening

Het programma in beeld

Te bereiken effect

Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten (binnen en buiten onze regio) en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-prestatie verhouding.

Deeleffect

Dienstverlening aan de gezamenlijke gemeenten op basis van collectieve/individuele afspraken met gemeenten.

Effectdoelstelling

Gemeenten voeren op basis van gezamenlijkheid taken uit en zijn tevreden over de kwaliteit en kosten van de geleverde taken.

Nieuwe of gewijzigde activiteiten:

-

Reguliere activiteiten:

Uitvoeren basistaken op het gebied van:

1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC).
2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.
3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, West Betuwe (nieuwe fusiegemeente per 1-1-2019), Neder-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden op het gebied van sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche).
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten en voor anderen.
6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.
7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Basismobiliteit (Versis).
8. Ondersteuning van zes gemeenten op het gebied van Wmo/Jeugd.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

Beleidskaders

Voor 2020 houden we rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Bedrijfsplan Contractgestuurde dienstverlening	In het bedrijfsplan is opgenomen op welke wijze Contractgestuurde dienstverlening verder wordt vormgegeven en de ontwikkelingen daarin in de komende jaren.

Een totaaloverzicht van alle relevante beleidskaders is desgewenst opvraagbaar.

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Het programma in beeld* is een groot aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling basistaken	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC). 2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.	- Op hoofdlijnen staan de volgende punten centraal: <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van trajecten voor jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten. • Voorkomen van schooluitval bij jongeren die nog bij het onderwijs ingeschreven staan (preventie). - Het periodiek opstellen van managementrapportages en een jaarverslag na afloop van het verslagjaar.
3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, West Betuwe, Neder-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.	- Periodiek wordt een managementrapportage gerealiseerd en na afloop van het verslagjaar een jaarverslag, met daarin een overzicht van de resultaten en de voortgang. - Minstens één keer per jaar vindt een evaluatiegesprek plaats met de opdrachtgever over de (kwaliteit van de) dienstverlening.
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden op het gebied van sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche/SR).	- SR: uitvoeren van toezichthouderschap in het kader van de Participatiewet en de Wmo- en Jeugdwet. - Inkoop: het begeleiden van rechtmatige en doelmatige inkoop- en aanbestedingstrajecten.
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten en voor anderen.	- Alle activiteiten worden tegen een marktconforme kostprijs aangeboden die voor alle gemeenten gelijk is. - Dienstverlening kan plaats vinden aan alle aangesloten gemeenten. Ook kan dienstverlening worden aangeboden aan andere (non-profit) partijen.
6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.	Continu wordt in samenwerking met de gemeenten bezien of en zo ja, op welke onderdelen verdergaande samenwerking mogelijk is.
7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Basismobiliteit (Versis)	Coördinatie en beheer van het regionaal vervoersysteem: <ul style="list-style-type: none"> • maandelijkse facturering • periodieke monitoring en verantwoording • kwaliteitsmeting • contract- en relatiebeheer • doorontwikkeling van het nieuwe vervoersysteem en onderzoek naar mogelijke verbeteringen
8. Ondersteuning van zes gemeenten op het gebied van Wmo/Jeugd.	Door het Team Wmo/Jeugd worden in opdracht van en in nauwe samenwerking met zes gemeenten de volgende taken uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning inkoop- en aanbestedingsprocedures van de zorg. • Contractmanagement en Contractbeheer zorgaanbieders. • Advisering en signalering strategische/zorginhoudelijke beleidsontwikkelingen. • Ondersteuning bij procesoptimalisatie binnen het sociaal domein. • Budgetbeheer en budgetbewaking rondom Wmo/Jeugd (monitoring). • de Jeugdbeschermingstafel, passende zorg voor het kind en het gezin.

Beleidsindicatoren

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 2 Contractgestuurde dienstverlening hebben betrekking op vroegtijdig schoolverlaters en onderwijsverzuim.

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2017-2018 met peildatum 1 oktober 2017)				
MBO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	688	15	2,18	4,98
Culemborg	593	33	5,56	4,98
Maasdriel	594	24	4,04	4,98
Neder-Betuwe	753	24	3,19	4,98
Tiel	1092	76	6,96	4,98
West Betuwe	1358	41	3,02	4,98
West Maas en Waal	494	13	2,63	4,98
Zaltbommel	727	27	3,71	4,98
Totaal/gemiddeld Regio	6.299	253	4,02	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2017-2018 met peildatum 1 oktober 2017)				
VO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	1.611	2	0,12	0,51
Culemborg	1.936	7	0,36	0,51
Maasdriel	1.449	3	0,21	0,51
Neder-Betuwe	1.551	4	0,26	0,51
Tiel	2.607	13	0,50	0,51
West Betuwe	3.391	10	0,29	0,51
West Maas en Waal	1.073	2	0,19	0,51
Zaltbommel	1.852	1	0,05	0,51
Totaal/gemiddeld Regio	15.470	42	0,27	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Bovenstaande beleidsindicatoren met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaters geven het netto-resultaat weer van de uitval-scores. De indicatoren zeggen niets over de verrichte inspanningen om schooluitval te beperken. De hierna opgenomen cijfers over schoolverzuim geven wél het effect van de verrichte inspanningen weer.

Beleidsindicator: Absoluut verzuim (realisatie schooljaar 2017-2018, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Absoluut verzuim	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.117	53	12,9
Geldermalsen	4.545	40	8,8
Neder-Betuwe	4.423	79	17,9
Neerijnen	2.196	18	8,2
West Maas en Waal	2.720	22	8,1
Zaltbommel	4.920	50	10,2
Totaal Regio (6 gemeenten)	22.921	262	11,4

Bron: JVS-Jeugvolgsysteem/DUO

Beleidsindicator: Relatief verzuim (realisatie schooljaar 2017-2018, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Relatief verzuim	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.117	153	37,2
Geldermalsen	4.545	145	31,9
Neder-Betuwe	4.423	138	31,2
Neerijnen	2.196	56	25,5
West Maas en Waal	2.720	97	35,7
Zaltbommel	4.920	153	31,1
Totaal Regio (6 gemeenten)	22.921	742	32,4

Bron: JVS-Jeugvolgsysteem/DUO

De in bovenstaande overzichten opgenomen aantallen met betrekking tot absoluut en relatief verzuim sluiten aan op het jaarverslag, dat door Leerplicht is opgesteld. De cijfers geven de inspanningen weer die zijn gedaan op het gebied van verzuimcontrole en -reductie (toezicht & handhaving).

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De lasten zijn ten opzichte van de begroting 2019 gestegen met € 1.220.000, met name als gevolg van de lasten van het leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel bij Basismobiliteit/Versis. Ook zijn de lasten voor RMC-projecten gestegen als gevolg van een additionele rijksbijdrage voor Actietafel Transformatiefonds van € 195.000.
2. Daarnaast zijn de lasten (en de DVO-bijdragen die de gemeenten betalen) bij Leerplicht, Sociale Recherche, Inkoopondersteuning en Wmo/Jeugd gestegen t.o.v. 2019 als gevolg van een stijging van de salariskosten (tevens verhoging van de uurtarieven).
3. De begrote inzet van de reserves bedraagt € 87.000 en heeft voor het grootste deel betrekking op de inzet van de RMC-reserve voor de financiering van projecten gericht op terugdringing van voortijdig schoolverlaten.

Programma 2 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2018	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020
Lasten	6.575	6.687	7.907
Baten	7.336	7.156	8.673
Subtotaal	761	469	766
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0
Saldo van baten en lasten	761	469	766
Onttrekking reserve	50	295	87
Storting reserve	130	0	0
Resultaat	681	764	853

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 853.000 (voordeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)
- Leerplicht
- Sociale Recherche
- Inkoopondersteuning
- Uitvoering Basismobiliteit (Versis)
- Ondersteuning Wmo/Jeugd

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie over Contractgestuurde dienstverlening is te vinden op onze website.

Programma 3 – Algemene baten en lasten

In dit programma worden de overheadkosten centraal begroot en verantwoord, die niet meer toegerekend worden aan taken/activiteiten. Alleen de kosten die een directe relatie hebben met het primaire proces worden aan de programma's toegerekend.

Naast de overheadkosten worden binnen dit programma ook de resultaten uit Treasury en de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting begroot en verantwoord. Tot slot worden de rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de daarmee samenhangende opbrengst uit de erfpachtcanon in programma 3 begroot en verantwoord.

Resumerend zijn in programma 3 Algemene baten en lasten de volgende onderdelen opgenomen:

A	Overhead	Taakveld 0.4 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
B	Treasury	Het renteresultaat zoals opgenomen in taakveld 0.5 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
C	In erfpacht uitgegeven gronden	De rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de opbrengst uit de erfpachtcanon die we daarvoor ontvangen.
D	Onvoorziene uitgaven	Het centrale budget voor onvoorziene uitgaven maakt deel uit van taakveld 0.8 'Overige baten en lasten' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
E	Vennootschapsbelasting	Het centraal begrote bedrag voor de heffing van vennootschapsbelasting wordt opgenomen in taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De lasten bestaan hoofdzakelijk uit de kosten van overhead. Deze zijn t.o.v. de begroting 2019 gestegen, mede als gevolg van de geraamde stijging van de salariskosten. Een substantieel deel van de stijging van de overhead wordt ook veroorzaakt door hogere kosten van huisvesting (als gevolg van de herhuisvesting en pandenruil met de ODR) en hogere ICT-kosten (modernisering van de ICT-infrastructuur en vervanging kantoorautomatisering, in voorgaande jaren uitgesteld in afwachting van de ICT-ontvlechting van Avri). De meerkosten van de huisvesting en bij ICT worden afgedekt door inzet van reserves.
Na de samenvattende cijfertabel op de volgende pagina is een gedetailleerde specificatie opgenomen van de overheadkosten per onderdeel, waardoor de kosten van onze bedrijfsvoering transparant en inzichtelijk zijn vastgelegd in de begroting. Bovendien wordt daarmee een betere sturing en control gerealiseerd.
2. In het bedrag van de begrote baten is de bijdrage van € 133.000 begrepen, die Avri na de afsplitsing (op 1 januari 2016) betaalt via de erfpachtcanon als vergoeding voor de niet afbouwbaar overhead.
3. Naast de hiervoor genoemde vergoeding voor niet afbouwbaar overhead zijn in het geraamde bedrag van de baten van € 211.000 de rente-inkomsten opgenomen (€ 78.000).
4. Het begrote resultaat uit Treasury is t.o.v. 2019 gedaald, voornamelijk als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de omslagrente.
5. De inzet van de reserves (begroot op € 212.000) eindigt op het moment, dat de investeringen op het gebied van huisvesting en ICT volledig zijn afgeschreven. De meerjarenbegroting is zonder inzet van reserves structureel sluitend.

Programma 3 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2018	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020
Lasten	1.614	1.818	2.165
Baten	1.195	220	211
Subtotaal	419-	1.598-	1.954-
Gemeentelijke bijdrage	59-	34-	15-
Saldo van baten en lasten	478-	1.632-	1.969-
Onttrekking reserve	6	6	212
Storting reserve	971	0	0
Resultaat	1.443-	1.626-	1.757-

Overzicht van de kosten van overhead

Conform wettelijk voorschrift (BBV) nemen we in een apart overzicht de kosten van de overhead op in het programmaplan, zodat via de programmabegroting inzicht wordt gegeven in de kosten van de overhead voor de gehele organisatie. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de overhead, waarbij voor het onderscheid naar de verschillende kostencomponenten aansluiting is gezocht bij de definitie en opsomming uit de Notitie Overhead van de BBV-commissie. De inrichting van onze administratie sluit hierop aan.

Overhead	Begroting 2020	Wijze van verdeling en toerekening van overhead
Kosten directie en management primair proces	€ 307.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten concernondersteuning en bestuursondersteuning	€ 1.027.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van huisvesting	€ 253.000	combinatie van vaste bedragen en verdeling o.b.v. fte's
Kosten met betrekking tot personeelszaken en organisatie	€ 136.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van informatievoorziening en automatisering	€ 340.000	Verdeling o.b.v. fte's
Kosten AVG (Functionaris Gegevensbescherming + Privacy-officer)	€ 39.000	Verdeling o.b.v. fte's
Totaal van de kosten van overhead	€ 2.102.000	
Baten in relatie tot de overhead:		
Vergoeding overheadkosten via erfpachtcanon	- € 133.000	
Saldo van de baten en lasten van overhead	€ 1.969.000	
Onttrekking reserve Herhuisvesting	- € 73.000	
Onttrekking reserve Desintegratiekosten	- € 139.000	
Saldo/resultaat taakveld 0.4 Overhead	€ 1.757.000	

Op basis van de in bovenstaande tabel weergegeven verdeelsleutels bedraagt de overhead voor programma 1 Regionale samenwerking € 904.000 en voor programma 2 Contractgestuurde dienstverlening € 853.000. Voor de uitvoeringsteams van Contractgestuurde dienstverlening komt dat neer op een gemiddeld bedrag van € 30.800 per fte.

Overhead en apparaatskosten

In onderstaand overzicht zijn de lasten gespecificeerd:

	Overhead	Apparaatskosten
Totaal van de kosten van overhead	€ 2.102.000	€ 2.102.000
Organisatiekosten uitvoeringsteams Contractgestuurde Dienstverlening		€ 2.789.000
Organisatiekosten speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten		€ 918.000
Totaal	€ 2.102.000	€ 5.809.000
% van de totaal begrote lasten	17,2%	47,6%
Bedrag per inwoner	€ 8,62	€ 23,80

Treasury

Regio Rivierenland heeft twee BNG-leningen. Op deze leningen wordt jaarlijks € 275.000 afgelost. De rentepercentages van deze leningen bedragen 4,335% en 1,46%. De leningen worden primair gebruikt voor de financiering van de gronden, die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri (projectfinanciering) en een balanswaarde van € 2.028.519 hebben.

In het nieuwe BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. In de paragraaf Financiering is een renteschema opgenomen, dat inzicht geeft in de rentebaten, rentelasten en het begrote renteresultaat. Het saldo en de samenstelling van het resultaat uit treasury is in onderstaand overzicht samengevat.

Rentelasten externe financiering	€ 79.200
Rentebaten	- € 500
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 78.700
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 77.500
Totaal van de aan de overige vaste activa (taakvelden) toe te rekenen rente	€ 1.200
De aan de overige vaste activa (taakvelden) toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 2%)	- € 26.000
Begroot resultaat uit treasury (voordelig)	€ 24.800

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat bijna het volledige bedrag van de externe financiering en de daarmee samenhangende rentelasten (saldo van de bancaire leningen) wordt aangewend voor de gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. Slechts een bedrag van € 1.200 aan externe rentelasten resteert voor de toerekening aan de overige investeringen (taakvelden). Het renteomslagpercentage is op basis van de nieuwe financieringsverhoudingen in de begroting 2020 verlaagd van 3,0% naar 2,0%. Per saldo resteert een begroot positief resultaat uit treasury van € 24.800, dat via de gemeentelijke bijdrage wordt teruggegeven aan de gemeenten.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2020 is een centraal budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 10.000, Financiering gebeurt via de gemeentelijke bijdrage.

Vennootschapsbelasting

Regio Rivierenland is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winsten vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is.

Voor het begrotingsjaar 2020 wordt geen heffing van vennootschapsbelasting verwacht.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Overhead
- Treasury
- In erfpacht uitgegeven gronden
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

De weerstandscapaciteit van de regio is voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Toelichting bij de financiële risico's

Onderstaande risico's zijn relevant voor de begroting 2020:

1. Bij Contractgestuurde dienstverlening werken we met dienstverleningsovereenkomsten. Aan het werken met dienstverleningsovereenkomsten zijn financiële risico's verbonden. De financiële risico's en eventuele tekorten bij de uitvoering van taken voor gemeenten kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. Regio Rivierenland is namens de regiogemeenten en provincie verantwoordelijk voor de organisatie van het regionale vervoersysteem Versis. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit kan risico's met zich meebrengen. Voor de uitvoering van het vervoer zijn overeenkomsten gesloten met een regiecentrale en een aantal vervoerders. Financiële risico's bestaan bij een eventueel faillissement van een van de partijen. Daarnaast bestaan risico's bij onenigheid tussen opdrachtgever en uitvoerende ondernemers, wat uiteindelijke financiële gevolgen kan hebben. Tot slot kunnen er financiële risico's zijn op het gebied van personele verplichtingen, als de uitvoering van Versis door de Regio wordt beëindigd. De gevolgen van financiële risico's en tekorten kunnen worden gefinancierd vanuit de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
3. Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de financiële risico's bij het Regiokantoor van Regio Rivierenland, waarbij tevens een koppeling is gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen om de risico's te kunnen dekken. De in de balans opgenomen algemene reserve van € 474.000 wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's.
4. In aanvulling op de uitgevoerde risico-inventarisatie bij het Regiokantoor is een vervolgonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op frauderisico's. Frauderisico's kunnen (latent) aanwezig zijn zowel op het gebied van onttrekking van geld of goederen aan de organisatie als ook met betrekking tot de financiële verantwoording. Doel van de frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland. De frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

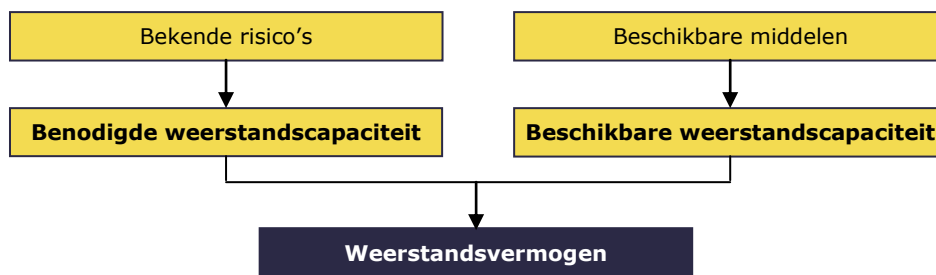
De uitvoeringsaspecten van risicomangement en de daarmee samenhangende ontwikkelingen in de organisatie worden hierna in deze paragraaf toegelicht.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die *niet* via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de regio kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van 8 gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorzien omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten deels omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Het leveren van maatwerk en flexibiliteit heeft als nadeel dat er meer (financiële) risico's in de bedrijfsvoering ontstaan. Om deze risico's op te kunnen vangen heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de vorming van reserves.

Overzicht van weerstandscapaciteit en risico's bij de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening

Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoeksrapport opgenomen adviezen is een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

In algemene zin kan gesteld worden dat er geen (grote) risico's zijn bij het Regiokantoor die om directe aanpassing in de bedrijfsvoering vragen.

Voor het opvangen van tekorten (en overige financiële risico's) bij de uitvoering van contractactiviteiten (programma 2 Contractgestuurde dienstverlening) is een risicoreserve gevormd. Deze reserve is bedoeld om tegenvallende resultaten en/of wegvallende vraag op flexibele taken op te kunnen vangen. Een reserve van maximaal 30% van de totale uitgaven bij Contractgestuurde dienstverlening wordt voldoende geacht om de bedrijfsvoeringrisico's op te kunnen vangen (besluit van het Algemeen Bestuur uit april 2011). De flexibele taken van Contractgestuurde dienstverlening bevatten risico's voor Regio Rivierenland, waarbij te denken valt aan: ziekte en inhuur van personeel, afschrijving van materieel en fluctuaties in de vraag naar diensten/producten. Ook zijn er risico's op het gebied van vraag en aanbod. Hiertegenover staat dat de gemeenten betalen voor de gevraagde diensten. In het uiterste geval zijn gemeenten als eigenaar van de Regio Rivierenland verantwoordelijk voor tekorten die niet kunnen worden gedekt uit de gevormde reserves.

Onvoorziene uitgaven

In de Nota reserves en voorzieningen is ten aanzien van de weerstandscapaciteit van de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening bepaald dat er een post 'onvoorzien' in de begroting opgenomen kan worden voor incidentele tegenvallers.

In de programmabegroting 2020 is een bedrag van € 10.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomangement

We hebben verzekeringen afgesloten voor onze eigendommen en voor het personeel. We hebben verzekeringen op het gebied van brand/opstal + inventaris/goederen, computerverzekering, aansprakelijkheid, rechtsbijstand, fraude & beroving en goed werkgeverschap. Eventuele financiële risico's en kosten van schades kunnen veelal via verzekeringspolissen worden gedekt.

De werkorganisatie en de werkprocessen zijn zodanig ingericht, dat voldoende (controle-) procedures en beheersmaatregelen functioneren om financiële risico's en frauderisico's te voorkomen of in ieder geval te beperken. We werken met (meerjarige) contracten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting/onderhoud om de risico's ten aanzien financiële verplichtingen te reduceren. Ook voor de inkomsten geldt, dat we contractafspraken maken met onze klanten (bijvoorbeeld via dienstverleningsovereenkomsten). Het beheer van subsidiegelden en de bewaking van subsidievoorwaarden en -verplichtingen is voldoende ingebed in de organisatie.

Ten aanzien van de geldmiddelen wordt opgemerkt dat de organisatie geen eigen kas heeft. Alle geldstromen lopen via de bank (BNG), waardoor geen risico's bestaan ten aanzien van vervreemding of verduistering van kasgelden. De banktegoeden zijn ondergebracht bij de schatkist, waardoor ook ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van banktegoeden de financiële risico's grotendeels zijn afgedicht, omdat voor het ontvreemden van gelden extra stappen ondernomen moeten worden. Bovendien zijn in het proces van bankbetalingen meerdere controlestappen aangebracht.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage zijn in de Regeling Regio Rivierenland bepalingen opgenomen, waardoor financiële risico's worden beperkt, in ieder geval voor de korte termijn. Overige getroffen maatregelen betreffen voornamelijk organisatorische maatregelen, passend bij de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de dynamiek van het werken in een gemeentelijke (politieke) omgeving. Er wordt geïnvesteerd in personeel via training, opleidingen en loopbaanbegeleiding. Daarnaast is er aandacht voor de kwaliteit, betrouwbaarheid en continuïteit van (ICT-)systemen en de hiermee samenhangende activiteiten op het gebied van databeheer en informatiebeveiliging.

Paragraaf 2 – Onderhoud kapitaalgoederen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

We zetten het beleid voort.

Beleidskader

Het beleid ligt vast in het meerjarenonderhoudsplan

De beleidskader ligt vast in de beleidsnotitie Onderhoud gebouwen. Uitgangspunt is dat op langere termijn (bedrijfs)gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. Renovaties en nieuwbouw moeten hiervan los worden gezien. Hiervoor moeten afzonderlijk middelen beschikbaar worden gesteld door het Algemeen Bestuur. Begin 2016 zijn door een daartoe gespecialiseerd bureau nieuwe meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. Het onderhoudsplan voor het pand Burg. van Lidth de Jeudelaan is doorgerekend voor een periode van 20 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of de voorziening een toereikend saldo heeft en of het meerjaren-onderhoudsplan bijstelling behoeft.

In juli 2018 hebben de besturen van Regio Rivierenland en Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) ingestemd met het plan van de herhuisvesting waarbij gekozen is voor pandenruil met de daarbij gewenste kwaliteitsverbeteringen en duurzaamheidsinvesteringen.

Het pand JS de Jongplein is eind december 2018 verkocht aan Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Het saldo van de onderhoudsvoorziening voor het pand JS de Jongplein is eind 2018 overgedragen aan ODR. In maart 2019 zijn de verbouwingswerkzaamheden gestart. De verhuizing naar de Burg. van Lidth de Jeudelaan zal medio 2019 plaatsvinden.

De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening voor het pand Burg. van Lidth de Jeudelaan bedraagt € 16.000. Het bestaande onderhoudsplan wordt geïntegreerd met het verbouwingsplan. Het meerjarig onderhoudsplan voor de Burg. van Lidth de Jeudelaan zal na de verbouwing geactualiseerd worden met een meerjarige doorrekening.

Financiële consequenties en vertaling daarvan in de begroting

De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening bedraagt € 16.000 en sluit aan op het meest recente meerjarig onderhoudsplan. In 2018 is vanwege de voorgenomen verhuizing het periodiek groot onderhoud aan de bedrijfspanden uitgesteld. Het bestaande onderhoudsplan wordt geïntegreerd met het verbouwingsplan en in 2019 wordt de onderhoudsvoorziening hiervoor ingezet. Het geplande/geraamde verloop van de onderhoudsvoorziening is als volgt:

Onderhoud Lidth de Jeudelaan <i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024
Stand voorziening onderhoud gebouw 1 januari	89	91	87	78	64
Dotatie voorziening	16	16	16	16	16
Onttrekking voorziening	-14	-20	-25	-30	-35
Stand 31 december	91	87	78	64	45

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met gemeenten en andere partners cruciaal om de doelstellingen van de regionale samenwerking te bereiken en onze dienstverlening adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor onze organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

De organisatie van Regio Rivierenland bestaat uit drie onderdelen:

- **Staf (Concern- en bestuursondersteuning)**: dit onderdeel is gericht op de interne dienstverlening aan de andere twee onderdelen en is gericht op de bedrijfsvoering van Regio Rivierenland.
- **Beleid en projecten (onderdeel van het programma Regionale samenwerking)**: dit onderdeel richt zich volledig op de procesmatige facilitering van de beleidsmatige samenwerking tussen de gemeenten op o.a. de drie Speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme) en op de doorlopende programmalijnen op diverse gebieden zoals duurzaamheid, mobiliteit en wonen. Daarmee worden de opgaven uit programma 1 van de begroting verwezenlijkt.
- **Contractgestuurde Dienstverlening**: dit onderdeel levert op contractbasis diensten voor de gemeenten. Daarmee worden de opgaven uit programma 2 van de begroting gerealiseerd.

Staf (Concern- en beleidsondersteuning)

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Functionaris Gegevensbescherming + Privacy Officer, Archief, Communicatie, Bestuursondersteuning/-secretariaat) staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van het Regiokantoor. De koers voor 2020 is om met efficiënte inzet van middelen een kwalitatief goede dienstverlening te bieden op basis van resultaatafspraken. Ten behoeve van de instandhouding van de regionale samenwerking zelf, zijn op concernniveau werkzaamheden nodig die ten goede komen aan alle regio-onderdelen.

De concernondersteuning is gericht op:

- Het werkgeverschap (CAR-UWO, personeelsregelingen, OR en GO)
- De planning- en controlcyclus
- Control (auditcomité, interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Informatietechnologie & informatieveiligheid + de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde dataverwerking (ICT)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)
- Concerncommunicatie (website, intranet, nieuwsuitingen, folders)
- Bestuursondersteuning (faciliteren bestuursvergaderingen, regiomiddagen, regionale agendacommissie en bijeenkomsten)

De overige middelenfuncties, waarbij dienstverleningsafspraken kunnen worden gemaakt, zijn ondergebracht bij het onderdeel Contractgestuurde Dienstverlening met een directe kostentoedeling naar de onderdelen waar werkzaamheden voor worden verricht. Door deze werkwijze wordt de werkelijke kostprijs per onderdeel transparant. Hierdoor kunnen ook makkelijker diensten buiten onze organisatie worden aangeboden, waarmee inkomsten worden gegeneerd.

Beleid en projecten (Regionale samenwerking)

De samenwerking tussen de gemeenten wordt gefaciliteerd door drie speerpuntondersteuners en diverse beleidsmedewerkers voor projecten. Zij faciliteren de samenwerking tussen de gemeenten op een hoogwaardig procesmatig niveau en anticiperen daarbij op de wensen van de gemeenten en maatschappelijke ontwikkelingen (veranderingen, bedreigingen en kansen voor de gemeenten). We zetten, samen met de gemeenten, in op het transparant maken en houden van de onderwerpen die op regionaal niveau spelen, zodat de gemeenten het overzicht behouden en de inhoudelijke richting kunnen blijven bepalen. We blijven investeren in onze communicatie. Onze website moet de bron zijn waar onze gemeenten, maar ook andere belangstellenden de juiste informatie makkelijk kunnen vinden.

Contractgestuurde dienstverlening

Voor Contractgestuurde Dienstverlening zetten we in op een efficiënte interne backoffice en slimme automatisering zodat we op kostenefficiënte wijze producten kunnen leveren aan onze gemeenten.

(Her)huisvesting

Eind 2017 zijn we gestart met een projectgroep die samen met medewerkers van Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) onderzoek heeft gedaan naar de herhuisvesting. Belangrijke uitgangspunten daarbij waren beperking van het financiële nadeel voor de gemeenten en het oplossen van de knellende huisvesting bij de ODR. In juli 2018 hebben de besturen van beide organisaties ingestemd met het plan van de herhuisvesting, waarbij is gekozen voor de variant 2b1 (pandenruil + beperkt niveau van kwaliteitsverbeteringen en duurzaamheidsinvesteringen). Eind december 2018 is het pand JS de Jongplein verkocht aan Omgevingsdienst Rivierenland. In februari 2019 zijn de verbouwingswerkzaamheden gestart, eerst in het pand JS de Jongplein. Medio 2019 vindt de verhuizing plaats.

Beleidsindicatoren

Met de wetwijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden.

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 3 zijn in het hierna opgenomen overzicht benoemd en toegelicht.

Beleidsindicator:	
Personele formatie (fte per 1.000 inwoners)	0,23
Personele bezetting (fte per 1.000 inwoners)	0,23
Externe inhuur (% van totale salariskosten)	4,3%
Overhead (% van de totale lasten)	17,2%
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 23,80

Toelichting bij de beleidsindicatoren

Personele formatie en personele bezetting

De personele formatie is gebaseerd op het actuele formatieoverzicht (per 1 maart 2019), waarin ook de vacatures zijn meegenomen. In onderstaand overzicht zijn de besluiten met betrekking tot de personele formatie en aanstellingen tot 1 maart 2019 zijn verwerkt.

	Personele formatie (inclusief vacatures)	Personele bezetting
	fte	fte
Directie en management primair proces	2,00	2,00
Concern- en bestuursondersteuning, ICT, FG en administratie	13,18	13,29
Speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten	9,88	9,88
Uitvoeringstaken Contractgestuurde dienstverlening	31,79	31,67
Totaal fte	56,85	56,84
Totaal fte per 1.000 inwoners	0,23	0,23

De personele bezetting is per saldo 0,01 fte lager dan de personele formatie. Het verschil kan als volgt worden verklaard:

* hogere bezetting bij sommige medewerkers (aanstelling voor meer uren of een (tijdelijke) urenuitbreiding)	0,43
* lagere bezetting bij medewerkers die minder werken of (tijdelijk) uren hebben ingeleverd	- 0,44
Totaal verschil	- 0,01

Externe inhuur

De in de salarisbegroting opgenomen budgetten voor (structurele) externe inhuur zijn net als in voorgaande jaren relatief laag en komen in de begroting 2020 uit op 4,3% van de totale begrote salarislasten. Hierin zijn begrepen budgetten voor externe inhuur (in verband met vertrek van medewerkers) bij ICT (0,5 fte) en het Inkoopbureau (1,0 fte).

In het geval we voor (tijdelijke) projecten extern personeel inhuren, worden de lasten hiervan gefinancierd uit de projectopbrengsten. De eventuele inhuurkosten voor projecten zijn niet in de salarisbegroting meegenomen.

Paragraaf 4 – Financiering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

We zetten het beleid ongewijzigd voort.
Er zijn geen punten die specifieke aandacht nodig hebben.

Beleidskader: het Treasurystatuut van de regio

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- (Krediet) Risicobeheer
- Financiering
- Ontwikkeling liquiditeitspositie

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

Regio Rivierenland voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 250.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Door de invoering van het verplicht schatkistbankieren en de lage rentestand hebben wij geen bancaire rente-inkomsten in onze begroting.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. Regio Rivierenland kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op het huidige lage niveau zal blijven.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Met de invoering van schatkistbankieren is de aandacht voor het volgen en bewaken van de banksaldi en de mutaties in 's Rijks schatkist verder geïntensiveerd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal van € 12.211.000. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Rivierenland bedraagt voor 2020 afgerond € 1.001.000.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. De vaste schuld van Regio Rivierenland bestaat uit geldleningen waarop geen renteherzieningen plaatsvinden. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

Regio Rivierenland loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden zijn belegd conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Frauderisico

We hebben bij het Regiokantoor een inventarisatie van frauderisico's uitgevoerd. Het doel van deze frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's binnen onze organisatie en welke beheersingsmaatregelen er eventueel nog genomen moeten worden ter voorkoming van eventuele fraude. De belangrijkste frauderisico's hebben betrekking op fraude met bancaire middelen, kantoorvoorraden en onrechtmatig gebruik van subsidiegelden. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Financiering

De aanwezige vaste activa (inclusief gronden en kapitaalbelangen) zijn volledig met lang vermogen gefinancierd, grotendeels via langlopende leningen bij de BNG en deels met eigen vaste financieringsmiddelen (reserves). De financiële positie is goed en de financieringsverhoudingen op basis van de geprognosticeerde balans per 1-1-2020 zijn gezond, zoals onderstaand overzicht laat zien:

	Prognosebalans 1.1.2020
(bedragen x € 1.000)	
Totaal kapitaalbeslag in vaste activa	3.542
Financiering als volgt:	
Eigen vaste financieringsmiddelen (reserves)	2.388
Vaste schulden (langlopende BNG-leningen)	2.288
Totaal van de langlopende financiering	4.339

Er is een surplus aan langlopende financieringsmiddelen. Dat heeft voor een groot deel te maken met de verkoop eind 2018 van het pand JS de Jongplein. Het overschot aan kortlopende middelen hebben we ondergebracht bij 's Rijks Schatkist.

De in erfpacht uitgegeven gronden met een boekwaarde van € 2.028.519 zijn gefinancierd door een langlopende BNG-lening, die op 31 december 2018 een saldo heeft van € 2.062.500. In december 2018 hebben we een nieuwe lening aangetrokken van € 500.000 voor de financiering van de overige investeringen.

De reserves worden de komende jaren afgebouwd en ingezet voor de bekostiging van de herhuisvesting (verbouwingsinvesteringen) en het ICT-plan (modernisering ICT-infrastructuur en vervanging kantoorautomatisering).

De bestaande leningenportefeuille geeft het volgende verloop te zien.

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 1-1-2020	Stand 1-1-2021
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	1.813	1.563
Lening BNG	500	1,460%	20 jaar	2038	475	450
Totaal vaste schulden:					2.288	2.013

De langlopende BNG-lening wordt gebruikt voor de financiering van de in erfpacht aan Avri uitgegeven gronden, die een balanswaarde hebben van € 2.028.519. De overige investeringen in materiële vaste activa zijn voor het grootste deel gefinancierd met eigen financieringsmiddelen (reserves). Een belangrijk voordeel van de financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) is, dat geen rentelasten betaald hoeven te worden.

Op de bestaande leningen wordt jaarlijks € 275.000 afgelost.

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting.

In de begroting 2020 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

	Rentepercentage
Langlopende financiering (lening BNG-1)	4,335%
Langlopende financiering (lening BNG-2)	1,460%
Rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves)	1,5%
Omslagrente	2,0%

De bespaarde rente met betrekking tot eigen financieringsmiddelen komt in de begroting ten gunste van de exploitatie en maakt onderdeel uit van het resultaat uit Treasury.

Op de volgende pagina is het Renteschema opgenomen uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten, de rentebaten, het renteresultaat en de wijze van toerekening van de rente aan investeringen.

Renteschema:

Rentelasten externe financiering (lange financiering)	€ 79.200
Rentebaten	- € 500
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 78.700
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 77.500
Totaal van de aan de overige vaste activa (taakvelden) toe te rekenen externe rente	€ 1.200
Rente over het eigen vermogen (een rentevergoeding van 1,5%)	€ 35.800
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen rente	€ 37.000
De aan de overige vaste activa toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 2,0%)	- € 26.000
Begroot renteresultaat (nadelig)	€ 11.000

Het resultaat uit Treasury (opgenomen in programma 3) komt uit op € 24.800 (voordelig) en is als volgt opgebouwd:

- * Renteresultaat: € 11.000 (nadelig).
- * Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen (reserves): € 35.800.

Het renteresultaat in de begroting 2020 is nadelig als gevolg van het surplus aan langlopende financiering (in verhouding tot het vastgelegde kapitaal in vaste activa). Het totale treasuryresultaat is positief, omdat de rentelasten van de BNG-leningen volledig gedekt zijn binnen de begroting.

Paragraaf 5 – Verbonden partijen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2020

We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft. In de begroting en jaarstukken wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen. Dit is vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's die samenhangen met verbonden partijen.

In de financiële verordening is bepaald dat nieuwe verbonden partijen en wijzigingen in bestaande verbonden partijen of eventuele problemen en beëindiging van bestaande verbonden partijen in deze paragraaf behandeld dienen te worden.

Nieuwe verbonden partijen of wijzigingen

Er worden in 2020 geen mutaties in verbonden partijen verwacht.

Ongewijzigde verbonden partijen

Deelname in vennootschappen

ARN B.V.

De Regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V. te Weurt. De aandelen zijn als volgt over de verschillende aandeelhouders verdeeld:

Milieusamenwerking Afvalverwijdering Regio Nijmegen (MARN)	3.750	aandelen
Regio De Vallei	1.176	aandelen
Regio Rivierenland	588	aandelen
Door de rechtspersoon gehouden eigen aandelen	490	aandelen
Remondis Nederland B.V.	<u>3.996</u>	aandelen
Totaal	10.000	aandelen

De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. De totale waarde (verkoopprijs) van de deelneming bedraagt € 266.952. Omdat we een kapitaalbelang hebben van meer dan 5% vallen de (dividend)opbrengsten van de deelneming onder de deelnemingsvrijstelling en hoeven we hierover geen vennootschapsbelasting te betalen.

Relevante cijfers van Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.)

	(x € 1.000)
Eigen vermogen 31 december 2017	18.540
Vreemd vermogen 31 december 2017	65.571
Balanstotaal 31 december 201	84.111
Netto resultaat 2017	947

De cijfers zijn overgenomen uit de jaarrekening 2017 van afvalenergiecentrale ARN B.V. Over 2018 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Deelname in samenwerkingsverbanden

Regio Rivierenland heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere samenwerkingsverbanden.

Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage

Totaaloverzicht

Overzicht van baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2018	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020
Lasten			
1. Regionale samenwerking	2.373	1.128	2.139
2. Contractgestuurde dienstverlening	6.575	6.687	7.907
3. Algemene baten en lasten	1.614	1.818	2.165
Totaal lasten	10.562	9.633	12.211
Baten			
1. Regionale samenwerking	934	0	976
2. Contractgestuurde dienstverlening	7.336	7.156	8.673
3. Algemene baten en lasten	1.195	220	211
Voordeel huisvestingskosten	89	0	0
Totaal baten	9.554	7.376	9.860
Gemeentelijke bijdrage			
1. Regionale samenwerking	1.947	1.990	2.067
2. Contractgestuurde dienstverlening	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	59-	34-	15-
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.888	1.956	2.052
Saldo van baten en lasten	880	301-	299-
Mutaties reserves			
1. Regionale samenwerking	Onttr. 355	0	0
	Stort. 0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	Onttr. 50	295	87
	Stort. 130	0	0
3. Algemene baten en lasten	Onttr. 6	6	212
	Stort. 971	0	0
Resultaat	190	0	0

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2018	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020
1. Regionale samenwerking	1.947	1.990	2.067
2. Contractgestuurde dienstverlening	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	59-	34-	15-
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0
Totaal	1.888	1.956	2.052
			4,9%

De gemeentelijke bijdrage in de begroting 2020 komt uit op een bedrag van € 8,41 per inwoner. Dat is hoger dan in voorgaande jaren. De mutaties worden hierna toegelicht.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage geeft het volgende beeld:

Gemeentelijke bijdrage	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Gemeentelijke bijdrage programma 1 t/m 3	1.782.000	1.956.000	2.052.000
Aantal inwoners	239.907	241.254	244.034
Bedrag per inwoner (excl. voordeel huisvestingskosten)	7,43	8,11	8,41

Toelichting salariskosten:

In de begroting 2019 is een stijging van de salariskosten geraamd met 2,75%.

De verwachte salariskostenstijging in 2019 waar we momenteel rekening mee houden komt uit op 4,3% (inclusief stijging pensioenpremies per 1-1-2019 en gestegen sociale lasten van werknemersverzekeringen). De werkelijke kostenstijging is nog onzeker, omdat de onderhandelingen over de CAO nog niet zijn afgerond. In de begroting 2020 passen we een inhaaleffect toe (extra stijging van de salariskosten in 2019) met 1,55%. Daarnaast houden we rekening met een stijging van de salariskosten in 2020 met 4%, overeenkomstig de Kaderbrief die voor de begroting 2020 is opgesteld. In totaal houden we derhalve in de begroting 2020 rekening met een stijging van de salariskosten ten opzichte van de begroting 2019 met 5,55%.

De stijging van de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2020 is in onderstaand overzicht gespecificeerd.

Gemeentelijke bijdrage begroting 2019	€ 1.956.000	
Mutaties in de begroting 2020:		
Lager resultaat uit Treasury	€ 19.000	N
Hogere uitvoeringskosten, met name voortkomend uit een stijging van de salariskosten, per saldo <i>Dit betreft een extra stijging ten opzichte van de begroting 2019 met 1,55% en een verwachte stijging in 2020 (overeenkomstig de in de Kaderbrief vastgelegde uitgangspunten voor de begroting 2020) met 4,0%.</i>	€ 77.000	N
Gemeentelijke bijdrage in de begroting 2020	€ 2.052.000	

Gemeentelijke bijdrage begroting 2019

Overzicht besluiten Algemeen Bestuur na vaststelling programmabegroting 2019

Nr.	Omschrijving	Bedrag x € 1.000	I/S	Datum besluit
	Gem. bijdrage programmabegroting 2019	1.956		
	Door het Algemeen Bestuur vastgestelde wijzigingen van de (concept)programmabegroting 2019:			
	Geen begrotingswijzigingen t/m AB van maart 2019			
	Gem. bijdrage begr. 2019 (t/m AB mrt 2019)	1.956		
	<i>De begrotingswijzigingen vanaf april 2019 worden in de Bestuursrapportage 2019 verwerkt.</i>			

Verschillenanalyse per programma

Programma 1 Regionale Samenwerking				Bedragen x € 1.000	
	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020		Vershil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	1.128	2.139	→	1.011	
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Subsidies voor RIF-producten, een bedrag van € 3 per inwoner. Het bedrag van € 3 per inwoner wordt via de bestuursrapportage 2019 in de begroting 2019 verwerkt, en is al wel opgenomen in de lasten van de programmabegroting 2020.			732	0
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Budget voor bestedingen die ten laste van het Mobiliteitsfonds komen, een bedrag van € 1 per inwoner.			244	0
Alle producten	Hogere uitvoeringskosten, waaronder een stijging van de salarislasten			35	35
Overhead	Een hoger bedrag voor de aan het programma toegerekende overheadkosten. De kosten van overhead zijn overeenkomstig wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk verantwoord (bij programma 3); het effect op de gemeentelijke bijdrage, een toename met € 42.000, is wel bij programma 1 verantwoord.			0	42
Baten	0	976	→	976	
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Projectbijdrage van gemeenten voor RIF-subsidies, een bedrag van € 3 per inwoner. De bijdrage van € 3 per inwoner wordt via de bestuursrapportage 2019 in de begroting 2019 verwerkt, en is al wel opgenomen in de baten van de programmabegroting 2020.			732	0
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Projectbijdrage Mobiliteitsfonds, een bedrag van € 1 per inwoner.			244	0
Gemeentelijke bijdrage	1.990	2.067	→	77	77

Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening				<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020		Verschil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	6.687	7.907	→	1.220	
Leerplicht, Sociale recherche, Inkoopondersteuning en Wmo/Jeugd	Hogere salarislasten en kosten van ingehuurd personeel + overige directe kosten bij de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening die door DVO-bijdragen worden gefinancierd, per saldo.			293	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Hogere uitvoeringskosten en projectkosten bij RMC. Deze worden volledig gefinancierd door hogere rijksbijdragen/ subsidies.			172	
Basismobiliteit (Versis)	Hogere lasten bij Basismobiliteit (Versis), onder andere in verband met de coördinatie en uitvoering van leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel. Ook de opbrengsten bij Basismobiliteit (Versis) zijn daardoor hoger.			925	
ICT-kosten	In de begroting 2019 is een bedrag van € 170.000 voor ICT-kosten opgenomen, die in verband met de geplande ICT-ontvlechting van Avri en het wegvallen van de daarmee samenhangende opbrengsten niet binnen de reguliere begrotingsbudgetten gefinancierd konden worden. Dit is opgelost in de begroting 2020.			170-	
Overhead	Een hoger bedrag voor de aan het programma toegerekende overheadkosten. De kosten van overhead zijn overeenkomstig wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk verantwoord (bij programma 3); het effect op de DVO-opbrengsten, een toename met € 89.000, is wel bij programma 2 verantwoord (verwerkt bij de DVO-opbrengsten).				

Baten	7.156	8.673	→	1.517	
Alle producten	In de begroting 2020 zijn de tarieven bijgesteld conform de stijging van de salariskosten. Hierdoor zijn de geraamde DVO-opbrengsten voor de uitvoeringstaken gestegen t.o.v. de begroting 2019. De stijging van de opbrengsten is hierna per uitvoeringstaak gespecificeerd.				
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Hogere rijksbijdrage RMC en hogere project-inkomsten door hogere subsidies van het Rijk.			198	
Leerplicht	Hogere DVO-opbrengsten, inclusief uitbreiding fusiegemeente West Betuwe (de voormalige gemeente Lingewaal was geen afnemer van uitvoeringstaken voor leerplicht).			92	
Sociale recherche	Hogere DVO-opbrengsten.			7	
Inkoopondersteuning	Hogere DVO-opbrengsten, inclusief de opbrengst van de uren van extra inhuur (1,0 fte).			197	
Ondersteuning Wmo/Jeugd	Hogere DVO-opbrengsten en opbrengsten van extra activiteiten zoals Verantwoordingsproces en Transformatieplan.			97	
Basismobiliteit (Versis)	Hogere inkomsten bij Basismobiliteit (Versis), met name in verband met de coördinatie en uitvoering van leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel. Het verschil met de hogere lasten van € 2.000 heeft te maken met de aan Basismobiliteit toegerekend overhead (+ € 2.000), die bij programma 3 is verantwoord.			926	
Gemeentelijke bijdrage	0	0	→	0	0

Programma 3 Algemene baten en lasten				Bedragen x € 1.000	
	B 2019 t/m AB mrt	Begroting 2020		Vershil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	1.818	2.165	→	347	
Overhead	Taakveld 0.4: hogere overheadkosten, in totaal.			337	
Treasury	Taakveld 0.5: lagere rentelasten financiering gronden die in erfpacht zijn uitgegeven, omdat we hiervoor een nieuwe BNG-lening hebben aangetrokken met een lagere rente.			8-	
Treasury	Taakveld 0.5: resultaat uit treasury, bestaande uit het saldo van de betaalde financieringsrente en de aan andere taakvelden toegerekende rente. Volgens de Notitie rente 2017 van de BBV-Commissie moet de toegerekende rente als negatieve rentelast op het taakveld Treasury worden verantwoord.			18	18
Baten	220	211	→	9-	
Treasury	Taakveld 0.5: lagere rente-opbrengsten financiering gronden die in erfpacht zijn uitgegeven, omdat we hiervoor een nieuwe BNG-lening hebben aangetrokken met een lagere rente.			8-	
Treasury	Taakveld 0.4: Lagere rente-opbrengsten van derden.			1-	1
Gemeentelijke bijdrage	34-	15-	→	19	19

Uitgangspunten programmabegroting 2020

De uitgangspunten voor de programmabegroting 2020 zijn vastgesteld in de Kaderbrief Programmabegroting 2020, die het Algemeen Bestuur in de vergadering van 5 december 2018 heeft vastgesteld.

Algemeen

Basis vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2019 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de besluitvorming in het Algemeen Bestuur t/m maart 2019.

Aantallen inwoners

Voor de vaststelling van de aantallen inwoners per gemeente worden, conform de in de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland opgenomen bepalingen, de openbaar gemaakte bevolkingscijfers van het CBS aangehouden naar de stand van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor 2020 worden de voorlopige inwoneraantallen op 1 januari 2019 gehanteerd.

Prijsindexering

In het verleden is in de begroting afgezien van prijsindexering van de kosten budgetten. Door de inflatie en de aantrekkende economie passen we in vanaf de begroting 2019 (dus ook in de begroting 2020) een prijsindexering toe van (maximaal) 2%.

Salariskosten

Algemeen uitgangspunt is, dat de personele formatie en de bijbehorende salariskosten voor de begroting 2020 worden geraamd op basis van de actuele personele formatie in februari/maart 2019. Voor 2019 moet nog een nieuwe CAO afgesloten worden. Vooralsnog wordt op basis van de huidige inzichten en gepubliceerde informatie in de begroting 2020 rekening gehouden met een salariskostenstijging van indicatief 4%. Dit is inclusief de verwachte stijging van de pensioenlasten. In de gemeentelijke bijdrage zullen we rekening houden met de werkelijke salariskostenstijging in 2020.

Rente investeringen en reserves en voorzieningen

Basis vormt hiervoor de nota "reserves en voorzieningen". Voor de rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) hanteren wij in de begroting 2020 een rente van 1,5%, overeenkomstig de nieuwe voorschriften uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-Commissie. Voor de toerekening aan investeringen hanteren we een omslagrente van 2,0%.

Vennootschapsbelastingplicht

De invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven per 1 januari 2016 heeft gevolgen voor Regio Rivierenland. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winsten vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is.

BTW

De begroting van de lasten bij de programma's Regionale samenwerking, Contractgestuurde dienstverlening en Algemene baten en lasten is exclusief de compensabele BTW.

Meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de bekende meerjarige aanpassingen, zoals mutaties op het gebied van salarissen en eventuele prijsontwikkelingen.

Uiteenzetting financiële positie

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten ten aanzien van de financiële positie zijn:

- Een stijging van de salarissen en premies voor pensioenen en werknemersverzekeringen in de begroting 2020 met 5,55%, bestaande uit 1,55% extra stijging in 2019 en een geraamde stijging van 4,0% in 2020.
- Voor de regionale, landelijke en internationale (Brussel) profilering van de merknaam FruitDelta Rivierenland en de versterking van het imago van de Regio is in de begroting 2020 een budget voor Lobby & Branding opgenomen van € 60.000, gelijk aan het budget in de begroting 2019.
- De bestemmingsreserves worden de komende jaren afgebouwd en ingezet voor de dekking van lasten waarvoor ze zijn gevormd. Gevolg hiervan is een geleidelijke verschuiving van financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) naar externe financiering. Hierdoor nemen de (externe) rentelasten toe. Zolang de marktrente op de huidige lage stand blijft, zal het effect op de gemeentelijke bijdrage beperkt blijven.

Personeelskosten

Het totaal van de geraamde salarislasten (inclusief sociale lasten) in de begroting 2020 bedraagt € 4.864.000. In dit bedrag zijn ook budgetten voor externe inhuur opgenomen.

In het geval we voor (tijdelijke) projecten extern personeel inhuren, worden de lasten hiervan gefinancierd uit de projectopbrengsten. De eventuele inhuurkosten voor projecten zijn niet in de salarisbegroting meegenomen.

Investerings Regiokantoor

Via deze begroting worden geen kredieten gevraagd voor nieuwe investeringen in 2020. Nieuwe investeringskredieten worden via separate bestuursvoorstellen geformaliseerd en in de administratie verwerkt.

Reserves en voorzieningen

In het navolgende overzicht is de verwachte stand van de reserves opgenomen per 1 januari 2020 en de vermeerderingen en verminderingen en de verwachte eindstand op 31 december 2020. De berekening is gebaseerd op de werkelijke standen per 1 januari 2019 en de geraamde mutaties in 2019 en 2020.

Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 31-12-2019	Toevoegingen 2020	Onttrekkingen 2020	Stand 31-12-2020
Algemene reserves				
Algemene reserve Regiokantoor	474			474
Risicoreserve Contractgest. Dienstverlening	93		21	72
Subtotaal algemene reserves	567	0	21	546
Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC)	303		66	237
Speerpuntberaden	45			45
Herhuisvesting	945		73	872
Communicatie	9			9
Desintegratiekosten ontvlechtingen	494		139	355
Revolverend fonds Contractgest. Dienstverl.	25			25
Subtotaal bestemmingsreserves	1.821	0	278	1.543
Totaal	2.388	0	299	2.089

Toelichting bij de reserves:

De actuele verwachting is dat van de reserves in 2019 een bedrag van € 195.000 wordt ingezet en in 2020 een bedrag van € 299.000. De bestemmingsreserves worden ingezet overeenkomstig de doelstellingen waarvoor de reserves zijn gevormd. Reserves worden gebruikt om incidentele kosten of financiële nadelen op te kunnen vangen. Structurele inzet van de reserves proberen we te beperken om te voorkomen, dat met het afbouwen van de reserves financiering van een deel van de doorlopende (structurele) lasten binnen onze begrotingskaders niet meer mogelijk is.

Risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening

Er is in deze begroting geen rekening gehouden met financiële mutaties in de rekening-courant met gemeenten voor de voorfinanciering van uitgaven van het project Breedband en de effecten daarvan op de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2019	Toevoegingen 2020	Onttrekkingen 2020	Stand 31-12-2020
Voorzieningen ter egalisatie van kosten				
Onderhoud bedrijfsgebouw Tiel	89	16	14	91
Totaal voorzieningen	89	16	14	91

Toelichting bij de voorzieningen:

De toevoegingen en onttrekkingen zijn afgeleid uit het in 2016 geactualiseerde meerjarig onderhoudsplan van ons bedrijfspand in Tiel aan de Burg. van Lidth de Jeudelaan.

Geprognosticeerde balans

Activa (x € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Totaal vaste activa	2.776	3.542	3.351
Totaal vlottende activa	6.129	4.169	3.788
Totaal activa	8.905	7.710	7.138
Passiva (x € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Eigen vermogen	2.773	2.388	2.089
Voorzieningen	123	89	91
Vaste schulden langer dan één jaar	2.563	2.288	2.013
Totaal vaste passiva	5.459	4.764	4.192
Totaal vlottende passiva	3.446	2.946	2.946
Totaal passiva	8.905	7.710	7.138

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting, waaronder de volgende, die relevant en toepasselijk zijn voor Regio Rivierenland:

- netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- solvabiliteitsratio
- structurele exploitatieruimte

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Regio Rivierenland heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien. Regio Rivierenland heeft een gezonde solvabiliteitspositie, ondanks het feit dat de solvabiliteitsratio de komende jaren terugloopt tot onder de 25%. Dit heeft te maken met de afbouw van de reserves, ondermeer in de kader van de voorfinanciering voor het glasvezelproject.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen:

	Realisatie 2018	Raming 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	- 1%	11%	12%	12%	12%	12%
Solvabiliteitsratio	31%	31%	29%	29%	29%	29%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%	0%	0%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De netto schuldquote blijft redelijk constant op een gunstig niveau van 11 à 12%. Het afwijkende cijfer bij de realisatie 2018 heeft te maken met de verkoop eind 2018 van het bedrijfspand JS de Jongplein 2 in Tiel. Met de ontvangen verkoopopbrengst kwam het bedrag van de kortlopende vorderingen uit op een hoger bedrag dan het totaal van de schulden.
- De solvabiliteitsratio blijft op een niveau van rond de 30%. De solvabiliteitsratio kan gaan dalen als in de toekomst besloten wordt tot verdere afbouw van de reserves.
- De structurele exploitatieruimte komt vanaf 2019 uit op 0%, omdat we uitgaan van structureel evenwicht in de begroting. Het saldo van de structurele baten en lasten en de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bedraagt in onze begroting nihil, waardoor ook het percentage van de structurele exploitatieruimte uitkomt op 0%. We kunnen het (structurele) budget voor onvoorziene uitgaven inzetten voor het opvangen van tegenvallers binnen de exploitatie.

Kengetallen zijn momentopnamen. Gewijzigde omstandigheden kunnen een behoorlijk effect hebben op de ratio's met betrekking tot onze liquiditeits- en solvabiliteitspositie en de uitkomsten van de exploitatie. In de paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' is een opsomming gegeven van een aantal financiële risico's, die hun impact kunnen hebben op onze financiële positie en de uitkomsten van de berekende kengetallen.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkeling in de gemeentelijke bijdrage voor de jaren 2020 en verder zijn naar verwachting:

1. Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen, pensioenlasten en indexering van kostenbudgetten zijn indicatieve percentages opgenomen. In de jaarlijkse Kaderbrief bij de Programmabegroting worden de definitieve percentages vastgesteld.
2. De stijging van de uurtarieven bij Contractgestuurde dienstverlening houden gelijke tred met de ontwikkeling van de salariskosten en overige mutaties in kostenbudgetten.

Meerjarenraming

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	2021	2022	2023
Lasten				
1. Regionale samenwerking	2.139	2.139	2.139	2.139
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	7.907	7.907	7.907	7.907
3. Algemene baten en lasten	2.165	2.165	2.165	2.165
Meerjarige aanpassingen				
Salarissen en pensioenen		150	305	465
Indexering kostenbudgetten		20	40	60
Resultaat uit Treasury		5	10	15
Overige mutaties				
Totaal lasten	12.211	12.386	12.566	12.751
Baten				
1. Regionale samenwerking	976	976	976	976
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	8.673	8.673	8.673	8.673
Stijging uurtarieven CgD/opbrengsten RMC		100	203	309
3. Algemene baten en lasten	211	211	211	211
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0	0
Totaal baten	9.860	9.960	10.063	10.169
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking	2.067	2.137	2.209	2.283
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	0	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	15-	10-	5-	0
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage	2.052	2.127	2.204	2.283
Saldo van baten en lasten	299-	299-	299-	299-
Storting (+) / onttrekking (-) reserves				
1. Regionale samenwerking		0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	87-	87-	87-	87-
3. Algemene baten en lasten	212-	212-	212-	212-
Totaal mutaties reserves	299-	299-	299-	299-
Resultaat	0	0	0	0

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Rek. 2018	B 2019 t/m AB mrt	2020	2021	2022	2023
Gemeentelijke bijdrage	1.888	1.956	2.052	2.127	2.204	2.283
Totaal	1.888	1.956	2.052	2.127	2.204	2.283
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		3,6%	4,9%	3,7%	3,6%	3,6%

Toelichting bij de in de meerjarenraming opgenomen gemeentelijke bijdrage:
De in de meerjarenraming opgenomen stijging van de gemeentelijke bijdrage na 2020 met gemiddeld 3,6% per jaar is het gevolg van een voortzettende daling van het resultaat uit Treasury in verband met de afbouw van reserves en kostenstijgingen bij de salarissen en de overige kosten.

Uitgangspunten bij de meerjarenraming

Algemeen

De meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingssaldi in de periode 2020 t/m 2023. De uitgangspunten komen overeen met de Kaderbrief programmabegroting 2020.

Salarissen

Voor de meerjarenraming zijn we uitgegaan van een gemiddelde stijging van de salarissen en pensioenpremies na 2020 met gemiddeld ca. 3% per jaar. Als de werkelijke salariskostenstijging in enig jaar anders uitvalt, wordt de begroting hierop aangepast.

Prijsontwikkelingen

In het kader van de meerjarenraming is de prijsontwikkeling vastgesteld op een percentage van (maximaal) 2%. De prijsindex van 2% is alleen toegepast op de materiële uitgaven, waarbij sprake is van een stijgend prijsniveau.

Kapitaallasten

In de meerjarenbegroting zijn de kapitaallasten voor 2021 en verder vastgesteld op het niveau van 2020. In de meerjarenraming zijn geen aanpassingen opgenomen voor de kapitaallasten, vanwege het feit dat het uitsluitend om vervangingsinvesteringen gaat.

Afbouw reserves/resultaat uit Treasury

Als gevolg van de afbouw van reserves en de daarmee samenhangende toename van de externe financiering stijgen de rentelasten en daalt het resultaat uit Treasury met € 5.000 per jaar.

Inzet reserves

De inzet van reserves in de meerjarenraming hebben we gelijk gehouden aan het niveau in de begroting 2020, omdat we bij het opstellen van de begroting 2020 geen exacte inschatting kunnen maken van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de hoogte van de baten en lasten en het begrotingsresultaat in de jaren na 2020.

Overzicht gemeentelijke bijdragen programmabegroting 2020

	Primitieve begroting 2020	Buren	Culemborg	Maasdriel	Neder-Betuwe	Tiel	West Betuwe	West Maas en Waal	Zaltbommel	Totaal regio gemeenten
Aantal inwoners per 1 januari 2019:										
Regio Rivierenland	244.034	26.578	28.544	24.703	24.039	41.995	50.661	19.073	28.441	244.034
Programma 1: Regionale samenwerking	2.066.665	225.083	241.732	209.204	203.580	355.646	429.036	161.525	240.860	2.066.665
Algemene bestuursondersteuning	676.921	73.724	79.178	68.523	66.681	116.489	140.528	52.906	78.892	676.921
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	1.389.744	151.358	162.555	140.681	136.899	239.156	288.508	108.618	161.968	1.389.744
Programma 3: Algemene baten en lasten	-14.800	-1.612	-1.731	-1.498	-1.458	-2.547	-3.072	-1.157	-1.725	-14.800
Treasury	-24.800	-2.701	-2.901	-2.510	-2.443	-4.268	-5.148	-1.938	-2.890	-24.800
Onvoorziene uitgaven	10.000	1.089	1.170	1.012	985	1.721	2.076	782	1.165	10.000
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage 2020	2.051.865	223.471	240.001	207.706	202.123	353.099	425.963	160.368	239.135	2.051.865